

РЕЦЕНЗИЯ

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, професионално направление

8.4. Театрално и филмово изкуство

На тема:

РИТМИКАТА, МУЗИКАТА И ЗВУКОВАТА КАРТИНА КАТО ВЪЗМОЖНИ
ЗАМЕСТИТЕЛИ НА ЛИПСВАЩА ДРАМАТУРГИЧЕСКА СТРУКТУРА ПРИ
НЕВЕРБАЛНИЯ ТЕАТЪР И СПЕКТАКЛИ ПО НЕТЕАТРАЛЕН ТЕКСТ

Автор: Петя Василева Диманова

Рецензент: проф.-д-р Адриан Георгиев, СУ“Св.Климент Охридски“

Петя Диманова е завършила Средно музикално училище “Любомир Пипков”, София, специалност “Ударни инструменти”, последвана от Магистратура по специалности “Ударни инструменти” в НМА „Панчо Владигеров“ – София. От автобиографичната справка е видно богат творчески и преподавателски опит в България, както и в чужбина като композитор, студиен музикант и изпълнител в музикална къща “Stars company”, Милано – Италия, Композитор е на театрална и филмова музика, като за работата си е отличена с редица номинации и награди – Аскер, Икар, Музикална награда „Димитър Вълчев” от СБК, и др.

Публикациите по темата на дисертационния труд са:

- „Театралната музика като действащо лице в спектакъла“ - Годишен справочник на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, 2019
- „Функции на ритъма и музиката в нетеатрална условност“ - Център за симеотика и културни изследвания – Страница за докторанти – Електронно издание.

Дисертационният труд се съсредоточава върху релацията ритъм – театър, видяна през музиката като звукова картина, която би могла да

замести липсващи драматургически структури, отразяващи света невербално чрез театралното изкуство. Актуалността на темата, по думите на докторанта е безспорна и тя би могла да се открие в два аспекта – от една страна, дисертационният труд ще спомогне за интегрирането на актьорите при процеса на поставяне на спектакли по невербален текст на различни театрални сцени и от друга страна, ще спомогне за усъвършенстването на обучението на бъдещите актьори във вокално-ритмически аспект. Разгледани са детайлно понятия като „ритмика“, „музика“, „звук“ и „звукова картина“ в тяхната функция в спектакъла, взаимовръзка и автономност, съотнесени към фигурата на актьора и театъра, като част от драматургическата му структура или представени като неин заместител в различни видове спектакли, предимно такива, в които вербалността не е налична и посланието бива предавано чрез похвати, различни от словото. Една от целите на този труд, но по мое мнение най важната, е да се систематизира и изведе методология на обучение за студенти в специалност „Актьорско майсторство за драматичен театър“ с помощта на похватите на ритмиката, различни вокални техники и невербална комуникация. Конкретният очакван резултат е и създаването на кратки невербални представления, основани изцяло на ритмически упражнения. Петя Диманова определя следните цели на дисертационния труд :

- Доказване на тезата, че един от езиците, на който говори спектакъла, е свързан със звук и ритъм, които имат собствена драматургична функция.
- Систематизиране на методология за обучение на студенти чрез ритмиката, вокални техники и невербална комуникация.

В хода на изследването са доказани следните хипотези:

- ритмиката може да бъде заместител на драматургичния текст;
- театралната музика може да бъде двигател на театралното действие;
- студентите успешно могат да развиват психофизическите си качества чрез упражнения по ритмика и звукоизвличане;
- ниските и високите честоти на звука могат да предизвикат определени физически реакции у човека.

Обект на изследването е ритмиката, музиката и звуковата картина като възможни заместители на липсваща драматургическа структура при невербалния театър и спектакли по нетеатрален текст. Предметът, който

изследва дисертацията е употребата на ритмическите и вокални техники в театрални представления с липсваща драматургична и вербална структури:

- Ритмиката като заместител на драматургичния текст;
- Театралната музика като двигател на театралното действие;
- Релация между ритмика, вокални техники, театрална музика и тяхното приложение в обучението на студентите
- Развиване на психофизически качества чрез упражнения по ритмика и звукоизвличане;

Дисертационният труд се състои от 122 страници с една таблица – приложение, представляваща разписана продължителност на обучението и разпределение на учебните часове по учебни години и семестри. Цитираната литература е изведена от двайсет и пет източника. Използвани са петдесет и една източника на български език и деветнадесет на английски език. Дисертацията има следната структура:

- Увод, въвеждащ в темата
- Глава първа разглежда проблема в исторически аспект
- Глава втора разглежда проблема през призмата на основните теоретични знания, прилагащи се на практика в театралния спектакъл
- Глава трета представя конкретната методология, нейното теоретично обосноваване и практическо проявление
- Глава четвърта представя конкретния дизайн на обучение
- Заключение, обобщаващо резултатите
- Приноси
- Библиография

Накратко ще посоча някои акценти, които по мое мнение са важни за отбелязване от позицията ми на професионален музикант, както и работещ в областта на звукозаписа и постпродукцията за филмови проекти.

В първа глава се разглеждат въпросите за произхода на музиката, примитивността и автентичността като понятия, представянето на пространството и образа чрез музиката.

По думите на дисертанта, музиката в зараждането си е съпътстваща, обогатяваща, подчертаваща, въздигаща, път към необяснимото, макар и в примитивността си произлизаща и наподобяваща рутинни и монотонни,

по-скоро битови действия. С времето музиката се превръща в основа на някои шамански ритуали и заема основна част в религиозния ритуал изобщо. Много по-късно тя се отделя като самостоятелно изкуство.

Докато в зараждането си музиката е съпътстваща трудовата дейност, впоследствие се превръща в самостоятелно изкуство, то вече, съотнесена към театъра, тя се връща към своята изначална функция, към генезиса си и изпълнява подкрепяща театралното действие функция. Дори нещо повече, тя се превръща във възможен заместител на словесното действие. Точно тук намирам за особено важно да отбележа, теоретичната обоснованост на тезата, че музиката е неделима част от всяко действие, независимо дали на сцената, или в живота изобщо.

Във втора глава се анализира вербалното действие, разглежда се музиката като заместител на драматургичния текст, но подчинена на законите на ритмиката, полифонията и звукоизвличането. Анализът се базира на основните теоретични постановки, свързани с теорията на музикалното изкуство. Разгледана е функцията на театралната музика в спектакъла, както и въпроса за жанра като конвекция на театралното изкуство, изясняват се въпросите за музикалната модалност, понятията „звук“ и „думи“, отношението музика – текст, понятието „музикален театър“.

В трета глава е направено теоретично разработване на специфичната методология, която може да развие и затвърди у съвременния актьор ритмични, интонационни и вокални умения. Разглежда се пряката релация между музикалност и педагогичност, музикалното действие като алтер-его. Изясняват се най-важните въпроси по отношение на ритмическите формули в невербалния театър, представя се въпроса за ритмичните етюди, музиката се разглежда като партньор на актьора на сцената. Представя се конкретика по отношение на приложими ритмически упражнения, изясняват се конкретни понятия по отношение на звукообразуването и практическият процес на звукоизвличането. Представя се и чисто психологическия аспект на вокалното обучение на актьора, както и изключително важната връзка между педагог и обучаем.

В четвърта глава се излага конкретния модел на обучение, предложена е конкретно разписана продължителност на обучението и разпределение на учебните часове по учебни години и семестри и се

излагат основните цели и задачи, както и очакваните резултати от приложението на обучението на практика. Описва се конкретно учебното съдържание по модули, уточняват се правилата, с които студентите трябва да се съобразяват по време на обучението си. Така представен, дизайнът на обучение, е готов за практическо приложение във вокалното обучение на бъдещите актьори.

Съгласен съм с определените и доказани приносни моменти в дисертационния труд, а именно:

- Формулиран е научен проблем в областта на релацията между ритмиката, музиката и звуковата картина при невербален театър
- Въведена е изцяло нова методика в обучението на студентите по актьорско майсторство, която категорично променя качеството на учебния процес.

Като имам предвид изложеното по-горе, убедено предлагам на уважаемото научно жури да присъди на ПЕТЯ ВАСИЛЕВА ДИМАНОВА образователната и научна степен „ДОКТОР“ по професионално направление 8.4 „ Театрално и филмово изкуство“, с което пожелавам бъдещи творчески и професионални успехи.

22.07.2020 г.

София

подпис:

(проф.д-р Адриан Георгиев)